

dr hab. Jarosław Podsiadlik
Akademia Muzyczna
im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Wrocław, 22.09.2025

Adres do korespondencji:
ul. E. Dembowskiego 45/7
51-670 Wrocław
e-mail: jaroslaw.podsiadlik@gmail.com

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Sebastiana Sochanowskiego pt.:

„Casimir Antonio Cartellieri – jego nieznane koncerty klarnetowe jako nowa, cenna pozycja repertuarowa współczesnego klarnecisty”

1. Wprowadzenie

Postępowanie prowadzone jest na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

Rada Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Sztuki w Szczecinie, pismem z 25.07.2025, powierzyła mi sporządzenie recenzji rozprawy doktorskiej mgr. Sebastiana Sochanowskiego, przygotowanej pod kierunkiem promotorskim prof. dr hab. Bogusława Jakubowskiego. Przekazany materiał obejmuje pełny zestaw wymaganych dokumentów: opis dzieła z autorską analizą, oświadczenie o autorstwie, autoreferat, wykaz dorobku artystycznego, streszczenia w języku polskim i angielskim, a także materiały nutowe oraz nagranie audio prezentujące dzieło artystyczne. Taka kompletność dokumentacji w pełni odpowiada wymogom przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuki. Rozprawa ma charakter naukowo-artystyczny: łączy dzieło artystyczne – wykonanie i nagranie wybranych koncertów klarnetowych Casimira Antonio Cartellieriego – z częścią teoretyczną w formie obszernego „opisu dzieła”.

2. Sylwetka doktoranta

Pan mgr Sebastian Sochanowski jest klarnecistą od początku związanym z Wrocławiem. Ukończył Państwową Szkołę Muzyczną II stopnia im. Ryszarda Bukowskiego, a następnie w latach 2003–2008 studia magisterskie w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu w klasach prof. Mieczysława Stachury i prof. Jana Jakuba Bokuna.

Swoje umiejętności rozwijał na licznych kursach mistrzowskich u wybitnych klawecistów (m.in. Guy Dangain, Florent Héau, François Benda, Ralph Manno, Shirley Brill) oraz w ramach Studiów Poddyplomowych Mistrzowskich: we Wrocławiu (2012–2014, prof. Jan Tatarczyk) i w Katowicach (2018–2020, prof. Arkadiusz Adamski).

Jest laureatem wielu konkursów solowych i kameralnych (m.in. Konkurs Młodego Muzyka w Szczecinku, Akademicki Konkurs Klawetowy we Włoszakowicach, Ogólnopolski Konkurs Instrumentów Dętych w Olsztynie) oraz stypendystą Prezydenta Wrocławia. Jako muzyk orkiestrowy koncertował w prestiżowych salach Europy (Tonhalle Zürich, Wiener Konzerthaus, Philharmonie Berlin, Gewandhaus Leipzig, Grosses Festspielhaus Salzburg) i trzykrotnie uczestniczył w tournée w Chinach. Współpracował z wieloma zespołami, m.in. European Johann Strauss Orchestra, Warschauer Symphoniker, Operą Polską, Filharmonią Sudecką, nagrywał także dla niemieckiego Klassik Radio.

Od 2009 roku prowadzi intensywną działalność pedagogiczną w szkołach muzycznych Dolnego Śląska (m.in. Lubań, Zgorzelec, Bolesławiec, Dzierżonów, Świdnica), kształcąc kolejne pokolenia klawecistów i prowadząc warsztaty orkiestrowe. W 2019 roku uzyskał stopień nauczyciela dyplomowanego. Jego uczniowie z powodzeniem kontynuują naukę na uczelniach artystycznych. Dorobek artystyczny i dydaktyczny w pełni uzasadnia podjęcie przez niego przewodu doktorskiego i spełnia ustawowe kryteria przygotowania do samodzielnej pracy artystycznej.

3. Działalność artystyczna i dydaktyczna

Pan Sebastian Sochanowski od wielu lat łączy intensywną działalność artystyczną z pracą pedagogiczną, co świadczy o jego dojrzałości twórczej i w pełni uzasadnia podjęcie przewodu doktorskiego.

Działalność artystyczna

Występował na prestiżowych scenach Europy, trzykrotnie brał udział w tournée w Chinach oraz współpracował z renomowanymi orkiestrami, m.in. European Johann Strauss Orchestra, Roncole Verdi Orchestra, Warschauer Symphoniker, Opera Polska, Milano Festival Opera i Filharmonia Sudecka (gdzie w latach 2010–2014 był pierwszym klawecistą). Jako solista koncertował m.in. z Orkiestrą Filharmonii Wrocławskiej, Orkiestrą Festiwalową „Classic Premiere” i Orkiestrą Kameralną AM we Wrocławiu. Brał udział w nagraniach, m.in. „Proms Live 2008” dla Klassik Radio jako pierwszy klawecista „Klassik Radio Pops Orchestra”, wykonując repertuar od muzyki klasycznej po filmową. Prowadzi również działalność kameralną, regularnie koncertując w regionie (m.in. Lubań, Narodowa Orkiestra Dęta w Lubinie).

Działalność dydaktyczna

Od 2009 roku pracuje w szkołach muzycznych Dolnego Śląska, na stałe związany jest ze Szkołą Muzyczną I st. im. Oskara Kolberga w Lubaniu, a także uczył m.in. w Dzierżoniowie, Zgorzelcu, Bolesławcu i Świdnicy. Od 2019 roku posiada stopień nauczyciela dyplomowanego i pełnił rolę opiekuna stażu młodych pedagogów. Jego uczniowie z powodzeniem kontynuują naukę w szkołach II stopnia i na uczelniach artystycznych, w tym na Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Od 2020 roku prowadzi zespoły w Miejskim Domu Kultury oraz w Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji w Lubaniu, przygotowując własne aranżacje dostosowane do możliwości wykonawców amatorskich. W okresie wakacyjnym pracuje jako nauczyciel i wychowawca podczas Letnich Warsztatów Orkiestrowych „Muzyka na smyki” w Karpaczu, gdzie prowadzi sekcję dętą i przygotowuje młodych instrumentalistów do koncertów finałowych.

Tak rozbudowany profil działalności – łączenie aktywności koncertowej, nagraniowej i kameralnej z systematyczną pracą pedagogiczną i animacyjną – potwierdza wysokie kwalifikacje Pana Sebastiana Sochanowskiego i znaczący wpływ jego pracy na rozwój środowiska muzycznego w regionie i w kraju. Dorobek ten w pełni uzasadnia nadanie mu stopnia doktora sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

4. Charakterystyka rozprawy

Dysertacja poświęcona jest analizie i artystycznej prezentacji dwóch koncertów klawetowych Casimira Antonio Cartellieriego (1772–1807). Kandydat opracował i przygotował do druku partytury w oparciu o źródła rękopiśmienne oraz stworzył materiał nutowy dostosowany do potrzeb współczesnych klawecistów, po czym zaprezentował własne interpretacje artystyczne tych koncertów. Rozprawa ma zatem podwójny charakter: naukowo-badawczy (analiza źródeł, formalno-stylistyczna i historyczna) oraz artystyczny (wykonanie i nagranie koncertów).

5. Ocena dzieła artystycznego

Część artystyczna dysertacji stanowi najważniejszy i najbardziej oryginalny element całego przedsięwzięcia. Pan Sebastian Sochanowski nie ograniczył się do biernej rejestracji dzieła, lecz w pełni zrealizował proces twórczy, który obejmował dotarcie do unikatowych materiałów źródłowych (rękopisów i wczesnych edycji), rekonstrukcję i staranne opracowanie głosu klawetu, zakończone przygotowaniem edycji przeznaczonej do druku, a następnie własną, autorską interpretację sceniczną w formie nagrania koncertów. Wartość edytorska przygotowanych przez doktoranta materiałów nutowych zasługuje na podkreślenie: autor nie tylko opracował tekst źródłowy, ale także wprowadził spójny system oznaczeń wykonawczych – dotyczących oddechów, artykulacji i dynamiki – zgodny z praktyką historyczną i zarazem

użyteczny dla współczesnych klarncistów. Dzięki temu edycja może stać się wydaniem ułatwiającym kolejnym wykonawcom sięgnięcie po te rzadko wykonywane koncerty. To wkład trwały, istotny zarówno z punktu widzenia praktyki wykonawczej, jak i badań muzykologicznych. Drobnym mankament stanowi jedynie brak załączonej partii fortepianu (partytury), a jedynie zrekonstruowane głosy solowe klarnetu.

W nagraniach wyraźnie słychać dojrzałość artystyczną kandydata – precyzyjną i swobodną artykulację w szybkich pasażach i gęstych przebiegach, kontrolę w trudnym najwyższym rejestrze oraz w rozległych skokach interwałowych, wyważone tempo i klarowne prowadzenie narracji muzycznej. Na szczególne uznanie zasługuje umiejętne łączenie klasycznej elegancji frazowania z delikatnymi, wczesnoromantycznymi odcieniami ekspresji – w pełni odpowiadającymi duchowi epoki Cartellieriego. Kandydat potrafi wprowadzić zróżnicowaną paletę barw: od cieplej, nasyconej kantyleny w częściach wolnych, po błyskotliwe figuracje w częściach szybkich.

Na tle wielu pozytywów należy jednak odnotować nieliczne, drobne niedociągnięcia, które mają charakter czysto wykonawczy i w żaden sposób nie podważają wartości całego przedsięwzięcia. W niektórych fragmentach pojawia się pewna monotonia w kształtowaniu dynamiki – intensywniejsze zróżnicowanie mogłoby dodatkowo ożywić narrację. Ponadto zdarzają się pojedyncze nieczystości intonacyjne, szczególnie w rejestrze altissimo i średnicy instrumentu. Uwagi te nie mają większego znaczenia wobec faktu, że całe przedsięwzięcie – od przygotowania materiałów nutowych po interpretację – stanowi modelowe, oryginalne dokonanie artystyczne i punkt odniesienia dla przyszłych badaczy oraz wykonawców literatury klarnetowej.

6. Ocena części teoretycznej (opis dzieła)

Część teoretyczna pracy – „opis dzieła” – została starannie zaplanowana i klarownie ujęta w pięciu rozdziałach, prowadzących czytelnika od genezy badań do analizy utworów. Wyróżnia ją:

- kompleksowa kwerenda źródłowa – autor dotarł do oryginalnych rękopisów i wczesnych druków, poddał je wnikliwej analizie i przygotował materiały nutowe,
- trafna analiza formalna i stylistyczna – precyzyjnie opisuje cechy muzyki Cartellieriego, łącząc elementy klasycyzmu wiedeńskiego z wczesnym romantyzmem,
- umiejętne powiązanie refleksji muzykologicznej z praktyką wykonawczą, co dobrze wpisuje się w charakter pracy badawczo-artystycznej.

Na uwagę zasługuje rozdział poświęcony edycji materiałów nutowych – autor jasno określa kryteria zestawiania wariantów źródłowych i ujednolicania oznaczeń, co nadaje tekstowi walor praktyczny dla wykonawców i badaczy późnego klasycyzmu. Opis dzieła nie ogranicza się do prezentacji wyników, ale zawiera autorskie komentarze wykonawcze dokumentujące proces pracy i decyzje interpretacyjne, tworząc użyteczny przewodnik dla przyszłych wykonawców.

Język narracji jest w większości klarowny i spójny; nieliczne błędy edytorskie, pisarskie i drobne niekonsekwencje interpunkcyjne można łatwo poprawić w końcowej redakcji.

Pod względem merytorycznym i formalnym część teoretyczna w pełni spełnia wymagania art. 187 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce: prezentuje rozległą wiedzę, dokumentuje samodzielność badawczą i stanowi spójną całość z częścią artystyczną. Dzięki krytycznej edycji nut i wnikliwej analizie ma trwałą wartość dla praktyki wykonawczej i muzykologii, stając się ważnym punktem odniesienia w badaniach nad twórczością Cartellieriego.

7. Spełnienie warunków art. 187 ustawy

Dysertacja spełnia wszystkie wymogi określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

- prezentuje szeroką wiedzę kandydata z zakresu historii muzyki, praktyki wykonawczej i analizy stylistycznej,
- świadczy o pełnej samodzielności w pracy artystycznej i badawczej,
- wnosi oryginalny wkład w obieg artystyczny – wprowadzenie do repertuaru nieznanych koncertów Cartellieriego wzbogaca literaturę klarnetową.

8. Konkluzja

Rozprawa doktorska mgr. Sebastiana Sochanowskiego pt.: „**Casimir Antonio Cartellieri – jego nieznane koncerty klarnetowe jako nowa, cenna pozycja repertuarowa współczesnego klarnecisty**” napisana pod kierunkiem promotorskim prof. dr hab. Bogusława Jakubowskiego stanowi oryginalne dokonanie artystyczne, w pełni wykazujące ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne, a tym samym umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej.

Pomimo wskazanych drobnych uwag, praca w pełni odpowiada wymogom określonym w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Rekomenduję zatem jednoznacznie pozytywnie dopuszczenie mgr. Sebastiana Sochanowskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego i nadanie mu stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne.